

**AKSARAY BELEDİYESİ ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN ÇEVRE POLİTİKALARININ
İNCELENMESİ**

Dr. Öğr. Üye. Bülent ESKİN*

Bil. Uz.Sema DOĞANAY*

ÖZ

Çevre sorunları, dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye'nin de en önemli sorunlarından birisi haline gelmiştir. Hava, su ve toprak kirliliği, küresel ısınma, flora ve faunanın tahribi, ekolojik dengenin bozulması, katı atıklar ve kentleşmenin ortaya çıkardığı problemler günümüzdeki ortak çevre sorunları arasında yer almaktadır. Ülkeler, dünyayı küresel ölçekte etkileyen bu çevresel sorunlara çözüm üretmek için bir araya gelmektedir. Fakat bugünkü ve gelecek nesillerin devamlılığını sağlamayı amaçlayan bu faaliyetler yeterli olmamaktadır. Bu nedenle, çevresel sorunlar evrensel boyuta ulaşmadan yerel düzeyde ele alınmalıdır. Dolayısıyla çevre sorunlarının çözümünde bir yerel yönetim birimi olan belediyelere önemli derecede sorumluluklar düşmektedir. Bu bağlamda yapılacak olan politikaların yerelden başlayarak küresel bir boyuta ulaşması kapsamında, yerel yönetimlerin öneminin Aksaray Belediyesi örneği üzerinde irdelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada öncelikle dünyada ve Türkiye'de çevre politikalarının gelişimi değerlendirilmiştir. Daha sonrasında, Aksaray ilinde çevre sorunlarının çözümü için uygulanan politikalara ve faaliyetlere yer verilmiştir. Bu politikalar ve faaliyetler arasında içme suyu üretimi, alt yapı ve kanalizasyon çalışmaları katı atıkların ortadan kaldırılması, yeşil alanların oluşturulması ve kentsel dönüşüm projeleri yer almaktadır. Çalışmanın en son kısmında, coğrafi konumu, doğal, kültürel ve tarihi değerleri ile büyük önem taşıyan Aksaray ilindeki çevresel sorunlara yönelik olarak görüş ve önerilerde bulunulmuştur. Ayrıca gerçekleştirilen bu çalışma ile yapılacak araştırmalar için temel oluşturulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aksaray Belediyesi, Çevre Politikaları, Yerel Yönetimler

**INVESTIGATION OF ENVIRONMENTAL POLICIES IN CASE STUDY: AKSARAY
MUNICIPALITY**

ABSTRACT

Environmental problems have become one of the most important problems in Turkey as well as in every part of the world. Problems of air, water and soil pollution, global warming, destruction of flora and fauna, deterioration of ecological balance, solid wastes and urbanization are among the common environmental problems today. Countries come together for solution to these environmental challenges that affect the world on a global scale. But these activities, which aim to maintain the continuity of present and future generations, are insufficient. Therefore, environmental issues must be addressed at the local level without reaching the universal dimension. Therefore, municipalities, which are a local government unit in solving environmental problems, have important responsibilities. In the light of these explanations, it is aimed to investigate the importance of the local administrations on the Aksaray Municipality example, in terms of reaching a global dimension starting from the local level. In scope of this study, firstly is evaluated the development of environmental policies in the world and Turkey.

* Aksaray Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, b_eskin@hotmail.com, ORCID NO: 0000-0002-7990-4138

* Aksaray Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Dr. Öğrencisi, semadoganay68@hotmail.com, ORCID NO: 0000-0001-7611-7297

Later, policies and activities for the solution of environmental problems in Aksaray province is explained. Among these policies and activities are the provision of drinking water, sewage infrastructure activities, the elimination of solid wastes, creation of green spaces and urban transformation projects. In the last part of the study, opinions and suggestions were made for environmental problems in Aksaray province which is of great importance with geographical location, natural, cultural and historical values. Also, in this study is aimed to present a basis for future researches.

Keywords: Aksaray Municipality, Environmental Policies, Local Governments

1. GİRİŞ

İnsan varoluşundan bu yana doğayla etkileşim içinde olmuştur. Doğadan etkilenen ve çoğu zaman da doğayı etkileyen insan, çevre üzerinde üstünlük kurmaya çalışmış ve doğal kaynakların aşırı tükenmesine neden olmuştur. İnsanların çeşitli faaliyetlerinden etkilenen çevrede, özellikle sanayi devrimi sonrasında yaşanan gelişmeler büyük çevresel sorunlar meydana getirmiştir.

1960'lı yıllarda çevre sorunları ciddi tehditler oluşturmaya başlamış ve 70'li yıllarda var olan kalkınma anlayışının içeriğinin yeniden ele alınması sonrasında çevre sorunları dünya geneline yayılmıştır (Özçağ ve Hotunluoğlu, 2015: 306). Bugün hava, su, toprak kirliliği, küresel ısınma, iklim değişikliği ve nüfus artışı insanlığın ortak çevre sorunları arasında yer almaktadır. Gün geçtikçe artan ve yayılan bu sorunlar karşısında merkezi ve yerel hükümetler tarafından gereken tedbirlerin alınması yaşamın devamlılığı açısından bir zorunluluk haline gelmiştir.

Son yıllarda dünyada hızlı şekilde gerçekleşen teknolojik gelişmeler ve enerjiye duyulan ihtiyacın artmasıyla çevre sorunlarının boyutu daha da büyümüştür. Bu durumlardan dolayı zarar gören ve tahrip olan çevrenin korunması, geliştirilmesi ve gelecek nesillere bırakılması için politikalara ihtiyaç vardır. (Jaffe, Newell ve Stavins, 2005:168). Sürdürülebilir bir çevre oluşturulması için gerekli olan en önemli politikalar arasında teknolojik gelişmeler sonucu oluşan tehlikeli atıkların kontrol altında tutulması, yer almaktadır. Ayrıca endüstride kaynak kullanımı ve kirleticilerin miktarını azaltma ile daha tehlikeli maddeler yerine daha az zararlı kimyasalların kullanımını teşvik etme iki önemli önleyici hedef politika arasında yer almaktadır.(Callan ve Thomas, 2013: 512-513).

Çevre konusunda yapılan tüm çalışmalar canlı yaşamını ve sağlığını etkilediğinden dolayı istenen hedeflere ulaşılması için nitelikli çevre politikalarına gereksinim vardır. Bu açıdan başta hükümetler olmak üzere uluslararası kuruluşlar ve çevresel örgütler yapılan çevre politikalarının birbiriyle uyumlu olmasına odaklanılmışlardır. (Arts, Knill ve Holzinger, 2008: 66).

Çevre sorunlarının önlenmesi, çevrenin korunması ve sorunların ortadan kaldırılmasına yönelik, ileriye dönük olarak hükümetler tarafından yapılan faaliyetler çevre politikalarını oluşturmaktadır. Ülkelerin benimsedikleri çevre politikaları farklılık gösterse de, insanları sağlıklı bir çevrede yaşatmak, toplumun mevcut çevre değerlerini korumak ve geliştirmek bunun yanında çevre politikalarının uygulanmasında toplumsal adalet ilkelerine uyulmasını sağlamak ortak değerler arasında yer almaktadır (Keleş, 1992: 172).

Çevre sorunlarının karmaşık yapısı ülke çapında yapılan politikaların yanında bölgesel politikaların yapımını da zorunlu hale getirmektedir. Bölgesel olarak ortaya çıkan ve ilerleyen zamanlarda küresel boyuta ulaşan çevre sorunlarının önlenmesinde yerel yönetimlere özellikle de halka en yakın konumda bulunan belediyelere büyük sorumluluklar düşmektedir. Yerel sorunların küresel boyuta ulaşmasının engellenmesi bu yönetimlerin uygulayacakları çevre politikalarıyla yakından ilgilidir.

Bu çalışmada, dünyadaki ve Türkiye'deki çevre politikası hakkında bilgi vermek, çevre politikalarının uygulanmasında bir yerel yönetim birimi olan belediyelerin önemini Aksaray Belediyesi örneği üzerinden belirtmek ve Aksaray Belediyesi'nin Aksaray ilindeki çevre sorunlarının çözümüne yönelik çevre politikaları konusunda yaptığı çalışmaları incelemek amaçlanmıştır. Çalışmanın en son kısmında gelecekte yapılacak çalışmalara temel oluşturmasına yönelik görüş ve önerilerde bulunulmuştur.

2. MATERYAL-YÖNTEM

Bu çalışmanın ana materyalini literatür araştırması sonucu elde edilen çeşitli yerli ve yabancı birincil ve ikincil kaynaklar oluşturmaktadır. Çalışmanın oluşturulması aşamasında, üniversite kütüphanelerinden, çeşitli elektronik kütüphane kaynaklarından, bazı ulusal ve uluslararası arama motorlarından ve bu konuda yazılan makalelerden yararlanılmıştır.

Çalışmada konuyla ilgili ilk olarak dünyada çevre politikalarının gelişimi incelenmiştir. Daha sonrasında genel olarak Türkiye'deki planlı dönem öncesi ve planlı dönemde çevre politikalarına yer verilmiştir. Çalışmanın son kısmında Türkiye'de kalkınmada öncelikli iller arasında yer alan Aksaray ilinde bulunan çevre sorunlarının çözümüne yönelik Aksaray Belediyesi tarafından yürütülen çalışmalara değinilmiş ayrıca bu sorunların çözümü için öneriler geliştirilmiştir.

3. DÜNYA'DA ÇEVRE POLİTİKALARI

İnsanlar tarafından doğal kaynakların hiç tükenmeyecekmiş gibi kullanılması sonucunda doğa artık kendini yenileyemez duruma gelmiş, dünyayı etkileyen büyük çevre sorunları ortaya çıkmıştır. Bu durumun meydana gelmesinde insanın kendisini "doğanın efendisi" olarak görmesi esasına dayanan insan-merkezli yaklaşım etkili olmuştur (Armstrong ve Botzler, 1993: 53). Doğaya üstünlük kuran insanlığın çeşitli faaliyetleri sonucunda hava kirliliği, toprak kirliliği ve su kirliliği küresel boyuta ulaşmıştır. Ayrıca canlı yaşamını birçok yönden olumsuz etkileyen küresel ısınma sanayi devriminden bu yana, dünyanın mevcut sıcaklığını yükseltmiş, 21. yüzyılın en önemli konularından birisi haline gelmiştir (Anderson, 2010: 133).

Büyük çaplı çevre sorunlarının meydana gelmesiyle ülkelerin bu konudaki çözüm arayışları özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren toplumların ve ülkelerin gündeminde yer almıştır. Çevre politikalarının ortaya çıkışı ise II. Dünya Savaşı'ndan sonraki süreçte değişen yaklaşımların etkisiyle olmuştur. Ülke bazında çevre politikası kavramının doğmasına ilişkin ilk örnekler, ABD'de kamu politikaları çerçevesinde görülmektedir (Çınar, 2001: 265).

Uluslararası çevre politikaları kapsamında kirliliğin denetim altına alınması gereğini ortaya çıkaran ilk örnek Kuzey Amerika'yı ve Avrupa'yı etkileyen geniş alanlı

hava kirliliğidir. Bu kirlilikten etkilenen özellikle Norveç ve İsveç gibi ülkelerin yanında Federal Almanya da bulunmaktadır. Daha sonrasında ozon tabakasındaki incelmeyin ortaya çıkması ile çevresel sorunlar sözleşmelerle uluslararası alana taşınmıştır. Uluslararası görüşmelere konu olan bir diğer gelişmeyi ise Kuzey Denizi, Baltık Denizi ve Akdeniz'in kirlilikten korunması oluşturmaktadır (Kaplan, 1999: 107).

Geniş bölgelere yayılan çevre sorunları sonucunda yapılan uluslararası çevre politikaları önem kazanmıştır. Bu kapsamda Stockholm İnsan ve Çevre Konferansı, Rio Çevre ve Kalkınma Konferansı ve Kyoto Protokolü gerçekleştirilen uluslararası anlaşmalardır. Bu anlaşmalara ek olarak yayımlanan bildirilerle çevrenin korunması ve geliştirilmesi konusunda ülkelere ve insanlara yol gösterecek kararlar alınmıştır (Aksu, 2014: 10).

4. TÜRKİYE'DE ÇEVRE POLİTİKALARI

20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren küresel bir boyuta ulaşan çevre sorunlarına yönelik olarak tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de çevre politikaları oluşturulmaya başlanmıştır. Bu kapsamda Türkiye'de çevre sorunlarının önlenmesi ve mevcut çevre sorunlarının giderilmesi amacıyla birçok yasal ve kurumsal düzenleme yapılmıştır. Çevre ve Orman Bakanlığı'nın kurulması, 2872 Sayılı Çevre Kanunu'nun oluşturulması ve 1982 Anayasası'na çevre hakkını doğrudan düzenleyen 56. maddenin eklenmesi çevreyle ilgili yapılan en önemli düzenlemeler arasında yer almaktadır (Kızılböğü ve Batal, 2012: 195).

Türkiye'de çevre politikasını geliştirme çabaları özellikle 1972 yılında gerçekleştirilen Stockholm İnsan ve Çevre Konferansı'ndan sonra başlamıştır. Bunun öncesinde de çevre konusunda atılan adımlar bulunmaktadır. Günümüzdeki çevre koruma ve geliştirme anlayışından uzak olsa da, sonradan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne aktarılan Osmanlı Devleti döneminde gerçekleştirilen çevre politikaları bulunmaktadır. Bu politikaları su kaynaklarının, hava kalitesinin ve ormanların korunması ile halk sağlığı konusundaki sorunların çözümüne yönelik sınırlı sayıda yasal düzenlemeler oluşturmaktadır (Algan, 2000: 222-224).

Cumhuriyet dönemindeki ilk düzenlemeler arasında kentlerin imarı ve halk sağlığının korunması yer almaktadır. 1924 tarihli Köy Kanunu, 1930 tarihli Genel Sağlık Koruma Yasası, Belediye Kanunu ve ormansızlaşma ve toprak erozyonunu önlemeye yönelik politikalar bu düzenlemeler arasında bulunmaktadır (Çaha, 1995: 2). Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren kentlerin iyileştirilmesi ve mevcut sorunların çözümüne yönelik birtakım düzenlemeler yapılsa da 1970'li yıllara kadar çevresel politikaların yapılması ve yapılan politikaların denetimi hususlarında bütünleştirici bir yaklaşım gerçekleştirilememiştir (Toprak, 2012: 207).

Türkiye'de 1960'lı yıllardan itibaren planlı kalkınma döneminin başlamasıyla çevre politikaları bir plan doğrultusunda hazırlanmaya başlamıştır. Bu planlarda çevrenin korunması ve geliştirilmesine yönelik olarak dönemine özgü bir takım politikalar gerçekleştirilmiştir.

Türkiye'de 1963-1972 yıllarını kapsayan birinci ve ikinci kalkınma planında, çevre sorunları için özel bölümler ayrılmamış, ayrıntılı politikalar

oluşturulmamıştır. Bu planlarda, çevre kavramına çevre sağlığı konusunda sınırlı olarak değinilmiştir (Ökmen ve Parlak, 2001: 4).

Üçüncü beş yıllık kalkınma planında (1973-1977), ülkenin su, hava, kıyı gibi başlıca çevre sorunlarına dikkat çekilerek bunların bir planlama doğrultusunda incelenmesi gerektiği ve sanayileşmeye ve kalkınmaya olumsuzluk oluşturabilecek çevre politikalarının benimsenmeyeceği belirtilmiştir (Hobikoğlu, 2007: 81).

Dördüncü beş yıllık kalkınma planında (1979-1983) Haliç ve İzmit körfezlerinin temizlenmesi, Ankara'da hava kirliliğinin denetlenmesi, seçilen çevre politikalarında bölgesel özelliklerin dikkate alınması, çevre ile ilgili faaliyet gösteren vakıf, dernek ve gönüllü kuruluşların çalışmalarının desteklenmesi hedeflenmiştir (Türkiye Cumhuriyeti Devlet Planlama Teşkilatı, 2017).

İlk dört kalkınma planında çevre kirliliğinin azaltılması hedeflenirken beşinci plandan (1985-1989) itibaren, doğal kaynakların etkin kullanılması ve gelecek nesillere bırakılması için sürdürülebilir kalkınmayı hedef alan planlar yapılmıştır (Karacan, 2007: 716).

Altıncı beş yıllık kalkınma planında (1990-1994), Avrupa Topluluğu'nun çevre planlarıyla uyumlu politikalar yapılmasıyla insan sağlığı ve doğal dengenin korunarak sürekli kalkınmanın sağlanması hedeflenmiştir (Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, 2017).

Yedinci beş yıllık kalkınma planında (1996-2000), yerel yönetimlerin çevre sorunlarıyla mücadelede güçlendirilmesi, etkin bir çevre yönetimi için Ulusal Çevre Stratejisi'nin yapılması ve çevre ile ilgili mevzuattaki karmaşıklıkların giderilmesi amaçlanmıştır (Çoker, 1996: 43).

Sekizinci beş yıllık kalkınma planında (2001-2005), çevrenin sürdürülebilirliği sağlanırken aynı zamanda ekonomik kalkınmanın dengeli bir şekilde yürütülmesi vurgulanmış, çölleşme ve erozyonla mücadele üzerinde durulmuş, küresel ısınma ve iklim değişikliği sözleşmesi gereğince uluslararası çalışmalar yapılmıştır (Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, 2017).

Dokuzuncu beş yıllık kalkınma planında (2007-2013), beşinci ve altıncı plan ile birlikte Türkiye'nin gündeminde yer alan sürdürülebilir kalkınma hedefinden uzaklaşıldığı görülmektedir. Beş adet gelişme konusu sunan bu planda sadece rekabet gücünün artırılması konusunda çevrenin korunması ve güçlendirilmesine yer verilmiştir (Hobikoğlu, 2007: 84).

Onuncu beş yıllık kalkınma planında (2014-2018) çevreye duyarlı bir biçimde enerji güvenliğini sağlamak, enerji verimliliğini arttırmak, yenilenebilir enerji kaynaklarını en üst düzeyde değerlendirmek, çevre dostu teknolojiler kullanmak ve çevre ile ilgili konularda uluslararası işbirliğine gitmek hedeflenmektedir (Çağlar ve Acar, 2013: 6).

Türkiye'de çevre sorunları ve çevre politikası ile ilgili yapılan çalışmalardan bazıları şunlardır (çalışmanın yılına göre):

- Küresel Çevre Sorunları ve Politikaları (Kaplan, 1999),

- Türkiye’de Çevre Politikaları ve Sürdürülebilir Kalkınma İlişkisi (Hobikoğlu, 2007),
- Çevre Sorunları ve Politikaları (Bozkurt, 2012),
- Çevre Sorunlarının Çözümünde Küresel Çevre Politikalarının Önemi (Kaypak, 2013),
- Türkiye’nin Çevre Politikasında Yerel Yönetimlerin Rolü: Yerel Yönetim Bütçesinin İncelenmesi (Toprak, 2017).

5. ÇALIŞMA ALANINA AİT GENEL ÖZELLİKLER

Aksaray ili, İç Anadolu Bölgesi’nin Orta Kızılırmak bölümüne girer. Kuzey yarımkürede 38-39 kuzey paralelleri ile 33-35 doğu meridyenleri arasında yer almaktadır. Doğuda Nevşehir, güneydoğuda Niğde, batısında Konya, kuzeyde Ankara ve kuzeydoğuda Kırşehir(Şekil 1) ile çevrilidir. Kuzeybatısında Tuz Gölü bulunmaktadır. Aksaray 7997 kilometrekarelik (km²) yüzölçümüyle Türkiye’nin ‰ 10’unu kaplamaktadır. Türkiye geneli iller sıralamasında 39. sıradadır. Merkez hariç 7 ilçesi bulunan bu ildeki ilçeler Gülağaç, Eski, Güzelyurt, Ortaköy, Ağaören, Sarıyahşi ve Sultanhanı’dır. Aksaray’ın deniz seviyesinden yüksekliği 980 metredir. İç Anadolu bölgesinde Erciyes’ten sonra Orta Anadolu’nun en yüksek dağı olan Hasandağı (3268 m.) Aksaray ilinde bulunmaktadır (Ahiler Kalkınma Ajansı, 2016: 23).

Şekil 1. Çalışma Alanı’nın Haritası

Kaynak:Coğrafya Harita, 2018

Anadolu’da zengin bir geçmişe sahip olan Aksaray ili, geçmişten günümüze Hitit, Pers, Helenistik Dönem, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı Devleti’ni içine alan birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Günümüzde gelişmeye açık bir konumda bulunması ve kalkınmada öncelikli iller arasında yer alması açısından gün geçtikçe önemi artan bu il, Cumhuriyet dönemine kadar Konya’ya bağlı bir sancak olarak kalmış 1920 yılında ise vilayet olmuştur, 1933 yılında vilayetiği alınarak Niğde’ye ilçe olarak bağlanmıştır. 15 Haziran 1989 yılında yeniden vilayet olmuştur (Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2013).

Aksaray Nüfusu 2016 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre 396.673 iken 2017 yılında 402.404'e yükselmiştir. 2017 yılındaki son nüfus sayımına göre Aksaray ilindeki nüfus artış hızı % 1.44'tür (TÜİK, 2018).

6. AKSARAY BELEDİYESİ'NİN ÇEVRE POLİTİKALARI

Kentlerde insanların istek ve ihtiyaçlarına yönelik hizmetleri yerine getiren belediyeler, insanların sağlıklı ve düzenli bir çevrede yaşayacakları ortamı oluşturmaktadırlar. Günümüzde insan faaliyetleri sonucu çevre kirliliği meydana gelen kentlerde çevreye zarar veren etkinliklerinin büyük bir çoğunluğu belediyelerin yetki sınırları içinde gerçekleştirilmektedir. Bu doğrultuda insanların yaşam standartlarının yükseltilmesi, sağlıklı ve düzenli bir çevrede yaşamlarını sürdürmeleri belediyelerin çevre politikalarıyla doğrudan ilişkilidir.

Aksaray ilinde bugünkü ve gelecekteki yaşamın sağlıklı ve yaşanılabilir bir çevrede sürdürülmesi için başta su kirliliği, atıklar ve yeşil alan azlığı olmak üzere çeşitli çevre sorunları üzerinde çalışmalar yapılmaktadır. Bu doğrultuda çevresel ve ekolojik dengenin korunmasını kendisine amaç edinen Aksaray Belediyesi çevre sorunlarını önlemek için çeşitli proje ve faaliyetler gerçekleştirmektedir.

6.1. Aksaray İli İçme Suyu Projeleri

Kentlerdeki çevre sorunlarıyla mücadele edilmesi, bu sorunların doğru bir şekilde tespitine bağlıdır. Bu açıdan çalışma alanı olan Aksaray ilindeki çevre sorunlarına bakıldığında, çevre kirliliği açısından öncelikli sorun su kirliliğidir. İl genelinde atık su arıtma tesislerinin yeterli olmamasından dolayı alıcı ortamlarda su kirliliği görülmektedir (Aksaray İli Çevre Durum Raporu, 2015: 89). Bu sorunu önlemek amacıyla Aksaray Belediyesi tarafından çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalar arasında Aksaray İli Yeni İçme Suyu Projesi, Baraj Su Alma Yapısının Yenilenmesi Projesi, Kılıçarslan Arıtma Tesisi Revizyonu, Aksaray İli İçme Suyu ve Yağmur Suyu Projelendirmesi ve Su Kayıp Kaçak Tespiti yer almaktadır.

6.1.1.Aksaray İli Yeni İçme Suyu Projesi

Aksaray Belediyesi tarafından 2016 yılında yapımına başlanan ve iki yıl içinde bitirilmesi planlanan içme suyu projesindeki temel hedef, Mamasın Barajı'ndan su alınmasının bitirilmesidir. Üç kısımdan oluşan bu projede ilk olarak altı adet kuyu ve iki adet su deposunun yanında isale hattının içme suyu sistemine dâhil edilmesi planlanmıştır. İkinci kısımda üç adet su deposu, isale hattı ve terfi merkezinin yapılması kararlaştırılmıştır. Üçüncü kısımda ise birinci kısım kapsamındaki iletim hattı tamamlanarak yeraltı su kaynağının arıtılması amacıyla Bağlıköy'de yeni arıtma tesisi yapılması planlanmıştır. Projenin 2018 yılı içinde bitmesi hedeflenmektedir (Aksaray Belediyesi, 2016: 28-29).

6.1.2. Baraj Su Alma Yapısının Yenilenmesi Projesi

Bu proje ile birlikte arıtma tesislerine Mamasın Barajı'nın dip çamurunun gelmesi engellenecek, yılın belli dönemlerinde su kalitesi iyi olan baraj bölgelerinden su alınmasına imkân sağlanacaktır. Baraj su alma yapısının yenilenmesi ile Kılıçarslan Arıtma Tesisi'nde kimyasal kullanımı azalacak, mevcut kapasite artırılarak sulama suyu ve Aksaray'ın içme suyu ihtiyacı karşılanacaktır. 2018 yılı içinde projenin

tamamlanması beklenmektedir (Anonim 1, Aksaray Belediyesi Su ve Kanalizasyon Müdürlüğü, 2017).

6.1.3. Kılıçarslan Arıtma Tesisi Revizyonu

Orman ve Su İşleri Bakanlığı'na bağlı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü öncülüğünde başlatılan Türkiye'deki arıtma tesislerinin kimlik kartlarının oluşturulması ve bir veri tabanında toplanması amacıyla Türkiye'de arıtma tesislerinin revize edilerek projelerinin hazırlanması planlanmıştır. Bu doğrultuda Kılıçarslan arıtma tesisi de projeye dâhil edilmiş, projeye ilgili altyapı çalışmalarına başlanmıştır (Anonim 1, Aksaray Belediyesi Su ve Kanalizasyon Müdürlüğü, 2017).

6.1.4. Aksaray İli İçme Suyu ve Yağmur Suyu Projelendirmesi (IPA-2)

2008-2013 yılları arasında atık su arıtma tesisi ve yağmur suyu kolektör hatlarının Avrupa Birliği (AB) mali yardım programına göre yaptırılması planlanmış ancak Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA 1) döneminde beklenen yardım alınamamıştır. Tekrardan başvuru yapılarak IPA 1 döneminden kalan hakkın IPA 2 döneminde kullanılması amacıyla gerekli başvurular yapılmıştır. Projedeki hedef, Aksaray ilinin su ve yağmur suyu altyapı durumunu güçlendirmektir. Aksaray Belediyesi tarafından ihalesi yapılan proje için SWECO Mühendislik Müşavirlik ve Tasarım Limited Şirketi ile anlaşma yapılmıştır (Anonim 1, Aksaray Belediyesi Su ve Kanalizasyon Müdürlüğü, 2017).

6.1.5. Su Kayıp Kaçak Tespiti ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Aksaray Belediyesi'nin su arıtma tesislerinde üretilen ve şebekeye verilen suyun yaklaşık %55'i kayıp kaçak niteliğinde olup tahakkuk edilemeyen kısımdır. Aksaray Belediyesi tarafından, faturalanamayan kaçak su kullanımı tespit edilmekte ve faturalı hale dönüşümü sağlanmakta, gereğini yapmayanlar hakkında yasal işlemler yapılmaktadır. Ayrıca arıza yapan hatların kayıtları tutularak Coğrafi Bilgi Sistemi'ne işlenmektedir. Bunun yanında Aksaray ilinin IPA-2 kapsamına alınması halinde şehrin yaklaşık %50 sinin şebeke sisteminin yenilenmesiyle kayıp kaçak oranının azalacağı düşünülmektedir (Anonim 1, Aksaray Belediyesi Su ve Kanalizasyon Müdürlüğü, 2017).

6.2. Aksaray İli Kanalizasyon Projeleri

Kentin sağlıklı ve temiz bir görünüme sahip olması için alt yapısının güçlü olması gereklidir. Bu doğrultuda Aksaray ilinin yaklaşık %98'i kanalizasyon hizmetinden yararlanmaktadır (Aksaray İli 2016 Yılı Çevre Durum Raporu, 2017: 39). Bu kapsamda yapılan çalışmalar arasında Yavuz Sultan Selim Mahallesi Kısmi Kanalizasyon İnşaatı Projesi, Hamidiye Alaca Kısmi Kanalizasyon İnşaatı Projesi ve Atık Su Arıtma Tesisi Projesi yer almaktadır.

6.2.1. Yavuz Sultan Selim Mahallesi Kısmi Kanalizasyon İnşaatı Projesi

Proje, Aksaray Belediyesi ve İller Bankası tarafından yürütülmektedir. İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından ihalesi yapılan işin inşaatına başlanmasına rağmen, hem bölgedeki yeraltı suyunun yüzeye yakın olmasından dolayı hat içine su sızıntılarını önlemek hem de çürük zeminden dolayı yapımı zor olan derin hatlardan kurtulmak için 2017 yılı Şubat ayında proje yenilenmesine gidilmiştir. Tadilatın

tamamlanmasıyla birlikte proje kaldığı yerden devam edecektir (Anonim 1, Aksaray Belediyesi Su ve Kanalizasyon Müdürlüğü, 2017).

6.2.2. Hamidiye Alaca Kısmi Kanalizasyon İnşaatı Projesi

2015 yılında başlanan proje, yerleşim alanlarındaki kanalizasyon ihtiyacını gidermek amacıyla yapılmaktadır. Proje kapsamında üç farklı bölge bulunmaktadır. Bu bölgeler arasında Hamidiye (Alaca) merkezinde yaklaşık 50 kilometre şebeke hattı, Organize Sanayi Bölgesi yolu çevresi ve Hürriyet mahallesinin güney kısmında yaklaşık 20 kilometre şebeke hattı yer almaktadır (Anonim 1, Aksaray Belediyesi Su ve Kanalizasyon Müdürlüğü, 2017).

6.2.3. Atık Su Arıtma Tesisi Projesi

Aksaray Belediyesi tarafından yapılmasına karar verilen bu tesisin üzerine yapılacağı arazinin tahsisi 2016 yılının Mart ayında gerçekleştirilmiştir. Projelendirme çalışması İller Bankası tarafından yapılacak olan atık su arıtma tesisinin, Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) sürecine başlanmıştır. ÇED olumlu raporunun alınmasının ardından İller Bankası'na projelendirme hususunda resmi başvuru yapılacaktır. Yapılacak olan bu proje ile birlikte tüm atık sular, bir noktada toplanarak yeni belirlenen arıtma noktasına yaklaşık 3500 metre uzunluğunda tek bir kolektör hat ile iletilecektir (Anonim 1, Aksaray Belediyesi Su ve Kanalizasyon Müdürlüğü, 2017).

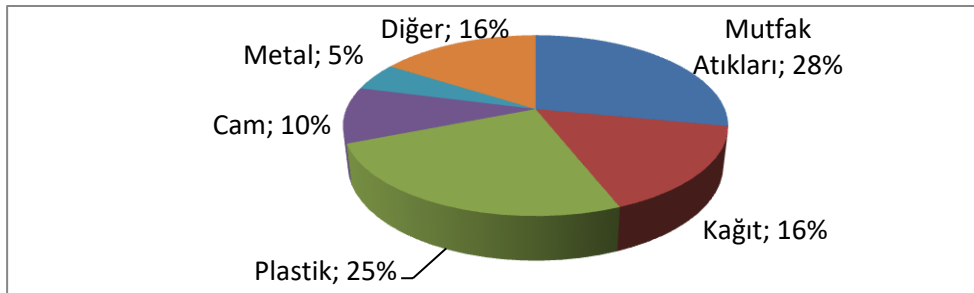
6.3. Aksaray İlinde Katı Atıklara Yönelik Yürütülen Çalışmalar

Aksaray ilindeki bir diğer sorunu da katı atıklar oluşturmaktadır. Çeşitli faaliyetler sonucunda meydana gelen atıklar ilde kirlilik meydana getirmektedir. Bu kapsamda Aksaray ilinde Aksaray Belediyesi tarafından evsel atıkların, tıbbi atıkların, ambalaj atıklarının, atık pillerin, bitkisel atık yağların, ömrünü tamamlamış lastiklerin toplanmasına ve bertarafına yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

6.3.1. Evsel Atıkların Toplanması ve Bertarafına Yönelik Çalışmalar

Aksaray ilindeki en önemli sorunlardan biri olan katı atıklar, Aksaray Belediyesi'nin anlaşma yaptığı Özen Cam Geri Dönüşüm Kazanım ve İnşaat Sanayi Limited Şirketi ve Tarhan Plastik Sanayi Ticaret Anonim Şirketi tarafından toplanarak geri dönüşüm tesislerinde bertaraf edilmekte ve ekonomiye kazandırılmaktadır. 2016 yılında kentteki atıklara bakıldığında (Şekil 2) en büyük oranın mutfak atıklarına (%28) ait olduğu görülmektedir. Sonrasında plastik atıklar (%25) yer alırken, kâğıt ve diğer atıkların oranı (%16) aynıdır. En az atık ise metal atıklarda (%5) görülmektedir (Aksaray İli 2016 Yılı Çevre Durum Raporu, 2016: 45).

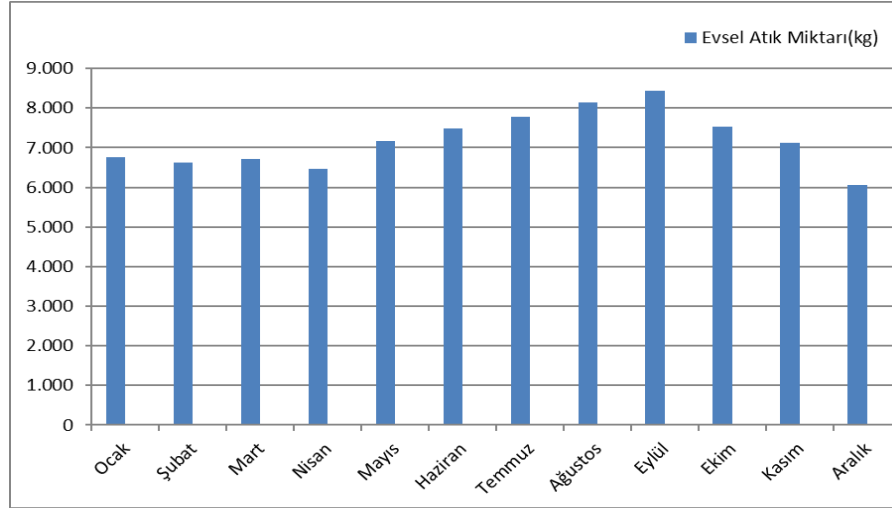
Şekil 2. Aksaray İlinde 2016 Yılı Atık Oranları

Kaynak:Aksaray İli 2016 Yılı Çevre Durum Raporu, 2017: 45

Katı atıklar içerisinde bulunan evsel atıkların Aksaray ilindeki son 6 yıl içerisinde toplanma miktarları 2011 yılında 67.299,138 kilogram (kg), 2012 yılında 70.277,732 kg, 2013 yılında 70.394,276 kg, 2014 yılında 70.297,376 kg, 2015 yılında 75.780,304 kg ve 2016 yılında 86.267,363 kg (Şekil 3) olarak gerçekleşmiştir (Anonim 2, Aksaray Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü, 2017).

Şekil 3. Aksaray İli 2016 Yılı Aylara Göre Evsel Atık Miktarları

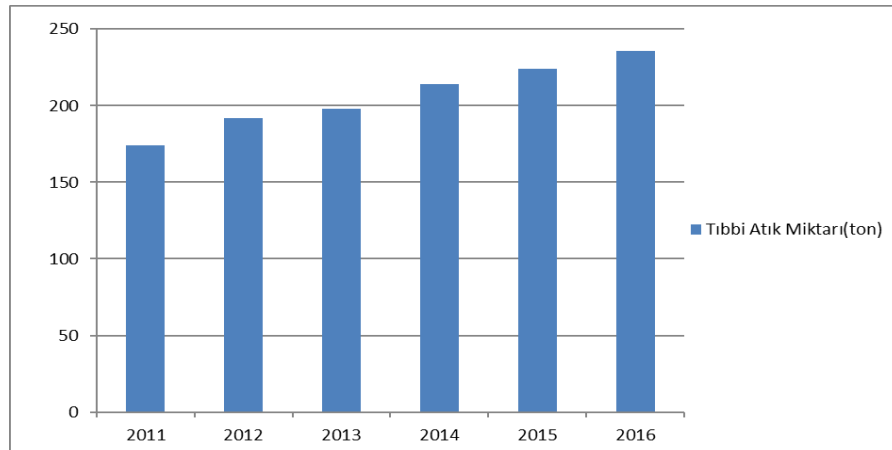

Kaynak: Anonim 2, Aksaray Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü, 2017

6.3.2. Tıbbi Atıkların Toplanması ve Bertarafına Yönelik Çalışmalar

2011 yılından itibaren tıbbi atıkların toplanması işlemi yapılan program doğrultusunda bir adet lisanslı tıbbi atık aracı ile üretim hızı miktarına göre günlük veya bir gün arayla gerçekleştirilmektedir. Tıbbi atık sterilizasyon tesisi bulunan Aksaray ilinde tıbbi atıklar Athisa Çevre Sağlık Hizmetleri Sanayi Ticaret Limited Şirketi tarafından toplanmaktadır. Aksaray ilinde 2011 yılından itibaren tıbbi atık miktarının arttığı (Şekil 4) tespit edilmiştir (Anonim 2, Aksaray Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü, 2017).

Şekil 4. Yıllar İtibariyle Aksaray İlinde Toplanan Tıbbi Atık Miktarları

Kaynak: Aksaray İli 2016 Yılı Çevre Durum Raporu, 2017: 54

6.3.3. Ambalaj Atıklarının Toplanması ve Bertarafına Yönelik Çalışmalar

Aksaray ili sınırları içerisinde iki adet lisanslı ambalaj atığı toplama firması ile ambalaj atıkları toplanmaktadır. Aksaray ili iki bölgeye ayrılmış, Özen Cam Geri Dönüşüm Kazanım ve İnşaat Sanayi Limited Şirketi 1. bölgede, Tarhan Plastik Sanayi Ticaret Anonim Şirketi ise 2. bölgede faaliyet göstermektedir. Ayrıca 2009 yılından beri Aksaray Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü'nce okullarda ambalaj atıklarını toplamaya yönelik çalışmalar yapılmaktadır (Anonim 2, Aksaray Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü, 2017).

6.3.4. Atık Pillerin Toplanması ve Bertarafına Yönelik Çalışmalar

2010 yılından itibaren Aksaray Belediyesi, Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği gereğince atık pillerin ayrı toplanmasına ve bertaraf edilmesine yönelik olarak yetkilendirilmiş firma olan Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneği ile protokol imzalamıştır. Ayrıca, 2010 yılından itibaren Aksaray Belediyesi tarafından okullarda kumbara ve atık pil kutularıyla atık pillerin toplanmasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir (Anonim 2, Aksaray Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü, 2017).

6.3.5. Bitkisel Atık Yağların Toplanması ve Bertarafına Yönelik Çalışmalar

2011 yılından itibaren Aksaray Belediyesi tarafından haftanın belirli günlerinde belediye yetkililerince lokanta ve yemek fabrikaları gibi işletmeler denetlenmekte, bitkisel atık yağların ayrı olarak biriktirilmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Aksaray ilinde bitkisel atık yağ geri kazanım tesisi ve bitkisel atık yağ taşıma lisansı almış araç bulunmamaktadır (Anonim 2, Aksaray Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü, 2017).

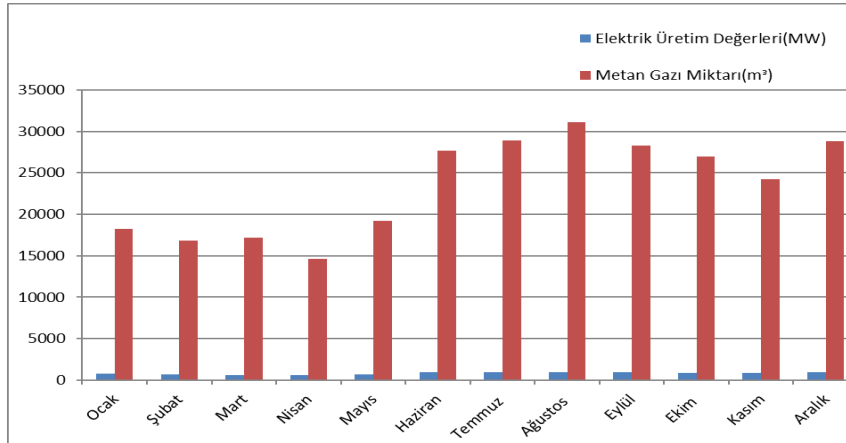
6.3.6. Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Toplanması ve Bertarafına Yönelik Çalışmalar

Aksaray ilinde, 2011 yılından itibaren ömrünü tamamlamış lastikleri toplama faaliyetleri devam etmektedir. Aksaray Belediyesi tarafından ilde, araç lastiği satış merkezlerinden belli aralıklarla ömrünü tamamlamış lastikler toplanmakta ve lisanslı geri dönüşüm bertaraf tesislerine teslim edilmek üzere geçici depolarda depolanmaktadır (Anonim 2, Aksaray Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü, 2017).

6.4. Metan Gazından Elektrik Enerjisi Üretilmesi

Aksaray ilinde atıkların bertarafına yönelik olarak bir adet metan gazından elektrik enerjisi üretilen tesis bulunmaktadır. 2015 yılı Ocak ayı itibari ile 1.2 megavat gücündeki bu tesiste metan gazından elektrik üretilmesine başlanmıştır. Yap-işlet-devret modeliyle kurulan bu tesiste yenilenebilir enerji kaynakları kapsamında elektrik enerjisi üretilmektedir. Tesisteki teknoloji ile mevcut çöp sahasından saatte yaklaşık olarak 800-900 metreküp(Şekil 5) metan gazı çekilerek bertaraf edilmektedir (Anonim 2, Aksaray Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü, 2017).Yaz aylarında (Şekil 5) bu tesislerde atıklardan elde edilen metan gazına bağlı olarak üretilen elektrik miktarı artmaktadır.

Şekil 5. Aksaray İlinde 2016 Yılında Metan Gazından Üretilen Elektrik Miktarları

Kaynak:Anonim 2, Aksaray Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü, 2017

6.5. Kentsel Dönüşüm Projeleri

Günümüzde kentler, sürekli bir değişim ve dönüşüm halinde bulunmaktadır. Bu dönüşüm süreciyle birlikte kentlerde çevre, altyapı, yatırım ve kaynak kullanımı yönünden birtakım sorunlar meydana gelmektedir. Yönetimlerce mevcut kaynakların verimli kullanılmasını sağlamak, fiziki ve doğal çevreyi korumak amacıyla kentlerin bir program dâhilinde kontrol altına alınmaları sağlanmaktadır. Bu açıdan kentsel dönüşüm politikaları, kentlerin sağlıklı ve yaşanılabilir bir seviyeye gelmelerine yardımcı olmaktadır. Kentte halka birçok hizmet sunan belediyelere, çevresel sorunların giderilmesinin yanında kentsel dönüşüm konusunda da kentin fiziki ve kültürel dokusunu yenilemesi için sorumluluklar düşmektedir. Bu doğrultuda Yeni Sanayi, Eski Terminal, Bayrambaba-Bedir Muhtar ve Kalanlar Mahallesi, Azmi Milli Kapalı Otoparkı, bina ve site projeleri Aksaray Belediyesi'nin öncülüğünde gerçekleştirilen önemli kentsel dönüşüm uygulamalarıdır.

6.6. Kentsel Yeşil Alanlar

Kentlerin geleceği için önemli olan yeşil alanlar, kentsel yaşam kalitesini belirtme özelliğine sahiptir. Kent içinde oluşturulan yeşil alanlar hem bir kentsel öğe hem de sosyal bir mekân olarak ortaya çıkmaktadır. Kentsel yaşam kalitesi açısından belirli bir büyüklükte olması gereken kişi başına düşen yeşil alan miktarı Türkiye'de 3194 sayılı İmar Kanunu ile belirlenmiştir. 1999 yılındaki yapılan değişiklikle beraber, kentsel yaşam kalitesi için gerekli yeşil alan oranı standart açısından kişi başına 10 m²'dir (Emür ve Onsekiz, 2007: 393).

2011 yılında Aksaray'da, yeşil alan 534 441 m² iken kişi başına düşen yeşil alan 2,93 m²'dir(Aksaray Belediyesi, 2011: 132). 2017 yılında, Aksaray ilindeki 41 mahallede bulunan parklar ve mahalle nüfusları incelendiğinde yeşil alanların 889.375 m²'ye yükseldiği ve kişi başına düşen yeşil alan miktarının ise 4,18 m² olarak değiştiği görülmektedir.

Bu doğrultuda çalışmada Aksaray ilinde, mahalle parklarının mevcut yeşil alan durumları incelenmiştir. Bayrambaba, Cumhuriyet, Tacin, Hacı Hasanlı mahallelerindeki yeşil alan durumu, standartlara göre belirlenen kişi başına 10 m² yeşil

alanın üzerindedir. Bu alanlarda yeşil alanların yüksek olmasının nedeni kent parklarının bulunmasıdır. Aratol, Zafer, Zincirli, Yunus Emre, Nakkaş mahalleleri standardın altında olmalarına karşın diğer mahallelere göre yeşil alan bakımından iyi durumdadırlar. Bunların dışındaki 32 mahallede kişi başına düşen yeşil alan 0,52-4,87 m² arasında değişmektedir. Buna göre, çalışmada incelenen 41 mahalleden 4'ü yeşil alan bakımından çok iyi durumdadır. Diğer 37 mahallede yeşil alanlar standartların altındadır.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Her geçen gün değişen dünyada, ekonomik büyüme ve gelişme sonucunda insanların çeşitli faaliyetlerde bulunmaları çevre üzerinde tahribata yol açmıştır. Geniş alanlara yayılan ve küresel boyuta ulaşan çevre sorunları dünyadaki farklı alanları etkilediği gibi Türkiye'yi ve yerel düzeyde de Aksaray ilini etkilemektedir. Tüm bu alanlarda çevre sorunlarının çözümüne yönelik olarak etkili politikalar yapılmaması sorunların daha da büyümesine yol açmaktadır.

Vatandaşa en yakın noktada hizmet sunan ve halkın sağlıklı ve düzenli bir çevrede yaşamını sürdürmesi için gerekli ortamı sağlayan belediyeler, çeşitli çevre politikalarıyla sorunların önlenmesine yönelik çalışmalar yapmaktadır. Son yıllarda Türkiye'deki çevre sorunlarına bakıldığında kentlerin çoğunda birinci, ikinci ve üçüncü öncelikli sorunu su kirliliği oluşturmaktadır. Birinci öncelikli sorunu su kirliliği olan Aksaray ilinde de Aksaray Belediyesi tarafından su kirliliğinin önlenmesine yönelik projeler yürütülmektedir.

Yaklaşık otuz yıldır içme suyu problemi yaşayan Aksaray ilinde, en önemli projelerden biri olan Yeni İçme Suyu Projesi'yle bu sorunun önlenmesi beklenmektedir. Bunun yanında ilde, su kaynaklarının temiz ve içilebilir seviyeye getirilmesi amacıyla mevcut arıtma tesislerinin güçlendirilmesi çalışmaları yapılmaktadır ve yeni arıtma tesisi kurulması için gereken çalışmalara başlanmıştır. Bu kapsamda temiz ve içilebilir suya erişimin insan hakkı olmasından yola çıkılarak Aksaray Belediyesi tarafından, projelerin yapımı nüfusla orantılı bir şekilde gerçekleştirilmeli ve gelecek nesillerin yararı da göz önünde bulundurulmalıdır.

Şehirlerde bir diğer önemli sorunu altyapı ve kanalizasyon oluşturmaktadır. Kentlerde yaşayan insan sayısı sürekli artmakta ve kentli nüfusa yönelik olarak çalışmalar yapılması gerekli hale gelmektedir. Aksaray ilinde de altyapı ve kanalizasyon konusunda çeşitli çalışmalar yürütülmektedir. Aksaray ili nüfusunun %98'i kanalizasyon hizmetinden yararlanmakta, kalan %2'lik kısma yönelik olarak Yavuz Sultan Selim Mahallesi'nde ve Hamidiye Mahallesi'nde kanalizasyon projeleri devam etmektedir.

Aksaray ilinin ikinci öncelikli sorununu atıklar oluşturmaktadır. Bu doğrultuda Aksaray ilinde çöplerin azaltılması ve çevresel kalitenin artırılması için kağıt, cam, plastik ve metal gibi atıkların toplanması ve bertarafı sağlanarak geri dönüşüm tesisleri sayesinde atıklar ekonomiye kazandırılmaktadır. Sürecin olumlu yönde devamının sağlanması açısından yerel halkın çevresel konularda bilinçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Ayrıca çöplerin kaynağında ayrı toplanarak ekonomiye yeniden

kazandırılması için Aksaray Belediyesi geri dönüşüm kutularını, merkezi yerlerden başlayarak her mahalleye koymalıdır.

Aksaray Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü'nce okullarda ambalaj atıklarının ve atık pillerin toplanmasına yönelik çalışmalar atıkların kaynağında azaltılmasına yönelik diğer faaliyetlerdendir. Bu şekilde küçük yaşlardan itibaren çocuklarda çevre bilincinin oluşmasına katkı sağlanmaktadır.

Ağır metaller bakımından çevreye zararı fazla olan atık pillerin bertaraf edilmesine yönelik olarak Aksaray ilinde bir tesis bulunmadığından Aksaray Belediyesi bu konuda gerekli çalışmaları yapmalıdır.

Özellikle içilebilir suları büyük oranda kirleten bir diğer kentsel atık çeşidi bitkisel atık yağlardır. Aksaray Belediyesi tarafından bitkisel atık yağların işyerlerince ayrı biriktirilmesi ve toplanması sağlanmaktadır. Ancak kentte bitkisel atık yağ geri dönüşüm tesisi bulunmadığından buna yönelik gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

Kentlerde büyük oranda görüntü kirliliğine neden olan ömrünü tamamlamış lastikler için Aksaray ilinde bir geri dönüşüm tesisi bulunmamaktadır. Ekonomik değer taşıyan ömrünü tamamlamış lastiklere yönelik olarak Aksaray Belediyesi tarafından geri dönüşüm tesisi kurulması veya kurdurulması konularında çalışmalar yapılmalıdır.

Aksaray ilinin çevre adına bir diğer önemli sorunlarından birisi de orman ve doğal bitki örtüsü miktarı bakımından fakir olmasıdır. Karasal iklimden dolayı az yağış alması, su tutma kapasitesi düşük olan tuzlu topraklarının olması, rüzgâr erozyonuna maruz kalması kentin bitki örtüsünü azaltan en önemli doğal nedenler arasındadır.

Kentin gelecekte estetik bir görünüme kavuşması açısından yeşil alanların artırılmasına yönelik faaliyetler planlı bir şekilde yapılmalıdır. Bu kapsamda Aksaray Belediyesi tarafından ekimi ve dikimi yapılan bitkiler için, sulama, gübreleme, budama, ilaçlama gibi bakımla ilgili yıllık, mevsimlik, aylık ve günlük programlar gerçekleştirilmelidir. Ayrıca mevcut yeşil alanların korunması ve daha ileriye götürülmesi amacıyla yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları tarafından eğitimler, konferanslar ve seminerler düzenlenerek yerel halkın bilinç düzeyi yükseltilmelidir.

Aksaray Belediyesi'nin sağlıklı ve yaşanılabilir bir kent oluşturulması amacıyla yaptığı bir diğer çalışma, kentsel dönüşüm projeleridir. Bu doğrultuda kentte yaşayan halkın huzuru, mutluluğu ve çevre sağlığı açısından Aksaray Belediyesi'nin hizmetlerini halka ekonomik ve rasyonel yoldan ulaştırması için kent, çarpık kent şeklinde değil imarlı, düzenli ve alt yapıyla şekillenmelidir.

Sonuç olarak; konumu itibarıyla yolların kesişme noktasında bulunan Aksaray ili, hızla sanayileşen ve her alanda gelişen bir kent olduğu için büyük bir öneme sahiptir. Çevresel sorunların çözümü ve biyolojik çeşitliliğin korunması için ilgili kurumlar ve yetkililer üzerlerine düşen sorumlulukları en iyi şekilde yerine getirmelidir. Sorunlar ortaya çıkmadan önlem alınması ve sorunlar ortaya çıktıktan sonra da yerel imkânlarla çözümlenmesi ve müdahale edilmesi gelecek nesillere yaşanılabilir ve sağlıklı bir kent bırakılması açısından önemlidir. Çevre politikalarını uygulayan, çevrenin korunması ve iyileştirilmesi noktasında yerel halk üzerinde yönlendirici etkisi bulunan belediyeler, sürdürülebilir kentler için çalışmalar yapmalıdır. Bireyler de yapılan çalışmalara destek olmalı ve çevreyi korumalıdır.

KAYNAKLAR

AHİLER KALKINMA AJANSI, (2016),**Aksaray Yatırım Rehberi**, Aksaray: Aksaray Yatırım Destek Ofisi.

AKSARAY BELEDİYESİ, (2011). **Aksaray Revizyon İmar Planı**. Aksaray: Aksaray Belediyesi.

AKSARAY BELEDİYESİ, (2016),“Hedef 2 Yıl İçinde Su Problemini Çözümüne Kavuşturmak”, **Aksaray Belediyesi** 1: 28-29.

AKSARAY İLİ 2015 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU, <http://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/editordosya/Aksaray2015.pdf> (02.04.2017).

AKSARAY İLİ 2016 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU, http://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/aksaray_2016_cevre_durum_raporu_enson-20180122082236.pdf, (02.04.2017).

AKSU, Gündüz, (2014), “Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda Çevreye İlişkin Düzenlemelerin Politik Kaynakları”,**Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, V, 2: 1-13.

ALGAN, Nesrin, (2000),“Türkiye’de Çevre Politikaları Bağlamında Çevre ve Çevre Tarihine Kısa Bir Bakış”,**Türkiye’de Çevrenin ve Çevre Korumanın Tarihi Sempozyumu**,Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayını, 221-234

ANDERSON, David A., (2010),**Environmental Economics and Natural Resource Management**, New York: Routledge.

ANONİM 1, (2017), Aksaray Belediyesi Su ve Kanalizasyon Müdürlüğü.

ANONİM 2, (2017), Aksaray Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü.

ARMSTRONG, Susan J.&BOTZLER, Richard G., (1993),**Environmental Ethics: Divergence and Convergence**, New York: Mc Graw-Hill.

ARTS, Bas,KNİLL, Christoph, &HOLZİNGER, Katharina, (2008),**Environmental Policy Convergence in Europe: The Impact of International Institutions and Trade**, Cambridge: Cambridge University Press.

BOZKURT, Yavuz, (2012),**Çevre Sorunları ve Politikaları**, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

CALLAN, Scott J.&THOMAS, Janet M., (2013),**Environmental Economics & Management Theory, policy, and applications**, United States of America: Cengage Learning.

COĞRAFYA HARİTA, (2018), Türkiye İl Haritaları 5 – CoğrafyaHarita: http://cografyaharita.com/turkiye_mulki_idare_haritalari5.html (14.03.2018).

ÇAĞLAR, Esen veACAR, Ozan, (2013),**Onuncu Kalkınma Planı Hakkında Bir Değerlendirme**,Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı, Ankara.

ÇAHA, Ömer, (1995),“Türkiyede Çevre Politikalarının Oluşumunda Sivil Toplum Örgütlerinin Rolü”,**Geleceğin Turizmi Olarak Soft Turizmin Rekabet Avantajları**, Muğla.

ÇINAR, Tayfun, (2001),**Çevremerkezcilik ve Derin Ekoloji Akımı, Prof. Dr. Cevat Geray'a Armağan**, Ankara: Mülkiyeliler Birliği Yayınları.

ÇOKER, Ziya, (1996),“Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ve Yerel Yönetimler”,**Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi**, V, 2: 37-46.

EMÜR, Semih Halil ve ONSEKİZ, Dilşen, (2007),“Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri Arasında Açık ve Yeşil Alanların Önemi –Kayseri/Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi”,**Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 22: 367-396.

HOBİKOĞLU, Elif Haykır, (2007),“Türkiye’de Çevre Politikaları ve Sürdürülebilir Kalkınma İlişkisi”,**Sosyal Bilimler Dergisi**, 2: 71-91.

JAFFE, Adam B., NEWELL, Richard G., &STAVINS, Robert N., (2005),“A Tale Of Two Market Failures: Technology and Environmental Policy”,**Ecological Economics**, 54: 164-174.

KAPLAN, Ayşegül, (1999),**Küresel Çevre Sorunları ve Politikaları**, Ankara: Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları.

KARACAN, Ali Rıza, (2007),**Çevre Ekonomisi ve Politikası**, İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

KAYPAK, Şafak, (2013),“Çevre Sorunlarının Çözümünde Küresel Çevre Politikalarının Önemi”,**Muğla Sıtkı Koçman Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 31: 17-34.

KELEŞ, Ruşen, (1992),**İnsan, Çevre, Toplum**, Ankara: İmge Kitabevi.

KIZILBOĞA, Rüveyda veBATAL, Salih, (2012),“Türkiye’de Çevre Sorunlarının Çözümünde Yerel Yönetimlerin Rolü ve Önemi”,**Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, IX, 20: 191-212.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI, (2013),**Aksaray İli Doğa Turizmi Master Planı 2013-2023**, Aksaray: Orman ve Su İşleri Bakanlığı 8. Bölge Müdürlüğü Aksaray Şube Müdürlüğü.

ÖKMEN, Mustafa vePARLAK, Bekir, (2001),“Türkiye’de Kentsel Çevre Politikalarının Kalkınma Planlarındaki Yeri ve Geleceği Üzerine Projeksiyonlar”,**Türk Sosyal Bilimler Derneği 7. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi**, 1-15, Ankara.

ÖZÇAĞ, Mustafa veHOTUNLUOĞLU Hakan, (2015). "Kalkınma Anlayışında Yeni Bir Boyut: Yeşil Ekonomi"CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi, XIII, 2: 303-324.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ BAŞBAKANLIK DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI,Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı 1979-1983,<http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalkinma%20Planlar/Attachments/6/plan4.pdf> (06.06.2017).

TÜRKİYE CUMHURİYETİBAŞBAKANLIK DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI,Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı 1990-1994,

Dr. Öğr. Üye. Bülent ESKİN - Bil. Uz.Sema DOĞANAY

<http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalkinma%20Planlar/Attachments/4/plan6.pdf>
(24.11.2017).

TÜRKİYE CUMHURİYETİ BAŞBAKANLIK DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 2001-2005, <http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalkinma%20Planlar/Attachments/2/plan8.pdf>
(22.11.2017).

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU (TÜİK), Yıllara Göre İl Nüfusları, http://www.tuik.gov.tr:www.tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=1590 (13.03.2018).

TOPRAK, Düriye, (2017), "Türkiye'nin Çevre Politikasında Yerel Yönetimlerin Rolü: Yerel Yönetim Bütçesinin İncelenmesi", Maliye Araştırmaları Dergisi, III, 2: 173-193.

TOPRAK, Zerrin, (2012), Çevre Yönetimi ve Politikası, İzmir: Albi Yayınları.